

5

Modelong Banghay-Aralin sa Filipino

Kwarter 1

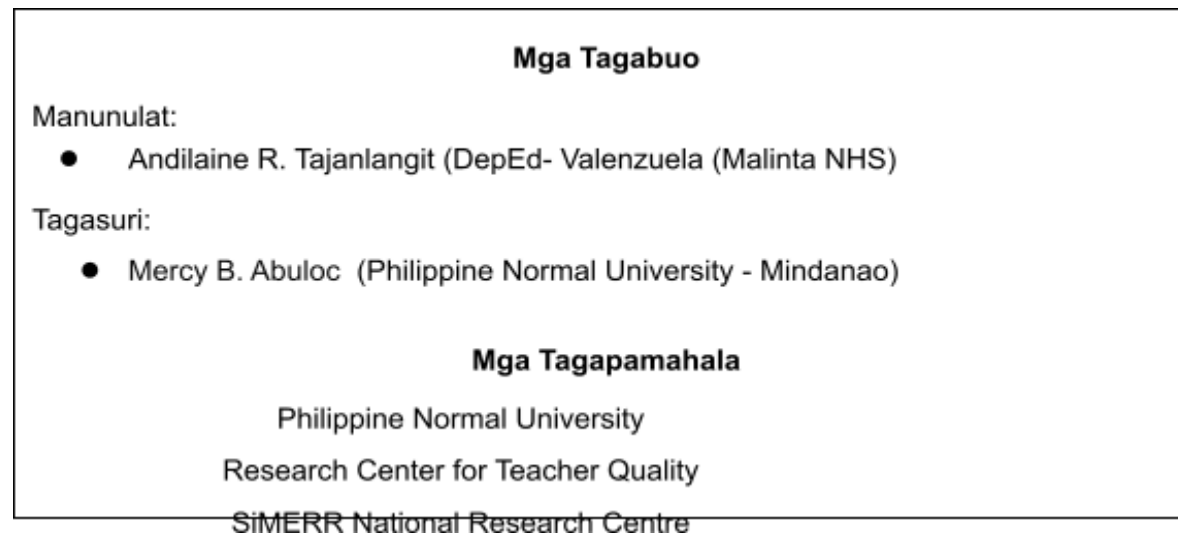
Aralin

3

Banghay Aralin sa Filipino 5
Kuwartar 1: Linggo 3
SY 2023-2024

Ang materyal na ito ay inilaan lamang para sa paggamit ng mga guro na kalahok sa pilot implementation ng MATATAG K to 10 *Curriculum* sa *School Year 2023-2024*. Layunin nito na tumulong sa paghahatid ng mga nilalaman, pamantayan, at mga kasanayang pampagkatuto ng kurikulum. Ang anumang hindi awtorisadong pagkopya, pamamahagi, pagbabago, o paggamit ng materyal na ito labas sa itinakdang saklaw ay mahigpit na ipinagbabawal at maaaring magresulta sa angkop na mga mga legal na hakbang at kaparusahan.

Ang mga akda na ginamit sa materyal na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahinulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga bumuo ng materyal ang karapatang-aring iyon.

Pinagsikapang tiyakin ang kawastuhan ng mga impormasyon na nasa materyal na ito. Para sa mga katanungan o puna, maaari pong sumulat o tumawag sa Tanggapang ng Direktor ng *Bureau of Learning Resources* sa pamamagitan ng pagtawag sa mga numero ng telepono (02) 8634-1072 at 8631-6922 o sa pamamagitan ng email sa blr.od.@deped.gov.ph.

MODELONG BANGHAY-ARALIN

ASIGNATURA, KUWARTER, BAITANG O ANTAS

I. NILALAMAN NG KURIKULUM, PAMANTAYAN, AT MGA KASANAYAN SA ARALIN	
A. Mga Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ng mag-aaral ang kahusayan sa pagpapalawak ng bokabularyo (denotasyon, konotasyon, tono, at damdamin) na ginagamit sa pormal at di pormal na mga sitwasyon, lumalagong kaalaman sa mga estrukturang gramatikal, kritikal at lapat na pag-unawa sa tekstong naratibo (tulang pambata, kuwentong katatakutan, maikling kuwento at dulang pambata) at tekstong impormatibo (balita), at umuunlad na kasanayang produktibo sa pagbuo ng tekstong tumatalakay sa mga paksaing pangkomunidad at pambansa na may kaangkupang kultural (pasalita, pasulat, at biswal) na batay sa layunin, konteksto, at target na madla.
B. Mga Pamantayan sa Pagganap	Nagagamit ng mag-aaral ang pagkakaroon ng kahusayan sa wastong gramatika, kaangkupan ng salita/retorika, estilo, at estruktura sa paggawa ng tuwirang balita tungkol sa napapanahong isyu sa komunidad o bansa.
C. Mga Kasanayan at Layuning Pampagkatuto	<i>Mga Kasanayan</i> <i>1. Nauunawaan ang tekstong naratibo (kuwentong kababalaghan).</i> <i>a. Nakikilala ang realidad at pantasya</i> <i>b. Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa teksto</i> <i>2. Nagagamit ang mga salitang may denotasyon at konotasyong kahulugan sa pagbuo ng pangungusap.</i> <i>a. pormal na depinisyon</i> <i>3. Nagagamit ang angkop na diksiyon (kaangkupan ng salita/retorika at estilo) sa pagpapahayag ayon sa layon (magsalaysay at maglahad).</i> <i>4. Nagagamit ang mga bahagi ng panalita sa pagpapahayag</i> <i>a. Pang-abay –panang-ayon</i> <i>5. Natutukoy ang mga elemento ng multimedia</i> <i>6. graphics (illustrations)</i>
D. Nilalaman	Ikatlong Linggo Tekstong Naratibo Kuwentong Kababalaghan

	KAUGNAY NA PAKSA: Wika: Pang-abay na Panalungat TEKSTONG BISWAL: Elemento ng <i>multimedia</i>: <i>graphics (illustrations)</i>
E. Integrasyon	Pagpapahalagang Kultural (Mga Paniniwala)

II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO

Noypi. (n.d.). Pang-abay na Panang-ayon. Noypi. Retrieved from <https://noypi.com.ph/pang-abay-na-panang-ayon/>

Filipinoito. (n.d.). Pang-abay. Filipinoito. Retrieved from <https://filipinoito.wordpress.com/pang-abay/>

Elcomblus. (n.d.). Ang Tekstong Naratibo: Kahulugan, Katangian, Elemento, at Halimbawa. Elcomblus. Retrieved from <https://www.elcomblus.com/ang-tekstong-naratibo-kahulugan-katangian-elemento-at-halimbawa/>

LWVWORC. (n.d.). What Are Multimedia Presentations? LWVWORC. Retrieved from <https://lwvworc.org/tl/what-are-multimedia-presentations>

Freepik. (n.d.). Baby Clip Art. Freepik. Retrieved from <https://www.freepik.com/free-photos-vectors/baby-clip-art>

Jedi_Edward. (2013). Flickr. Retrieved from https://www.flickr.com/photos/jedi_edward/10530757995

(2015, March). Article-22_Conjugal-Spending1 [Photograph of conjugal spending]. Jacobs Fountain. Retrieved from https://i0.wp.com/www.jacobsfountain.com/wp-content/uploads/2015/03/Article-22_Conjugal-Spending1.jpg

Business Insider. (2018, August). Optical illusion quiz. Business Insider. Retrieved from <https://www.businessinsider.com/optical-illusion-quiz-2018-8>

Optical Illusions Portal. (n.d.). 26 Interesting Hidden Illusions. Optical Illusions Portal. Retrieved from <https://www.opticalillusionsportal.com/26-interesting-hidden-illusion/>

PinterestUser. (n.d.). Garden. Pinterest. Retrieved from <https://in.pinterest.com/pin/garden--203084264416288877/>

III. MGA HAKBANG SA PAGTUTURO AT PAGKATUTO		MGA TALA SA GURO
A. Pagkuha ng Dating Kaalaman	UNANG ARAW 1. Maikling Balik-aral TEKSTO-BASA: Basahin ang tekstong <i>Ang Magkaibigang Judy at Eliza</i> ni Andilaine R. Tajanlangit. Ang Magkaibigang Judy at Eliza ni: Andilaine R. Tajanlangit Matalik na magkaibigan sina Judy at Eliza. Magkasing-edad sila sa gulang na labing-isa. Kapwa sila mag-aaral sa ikalimang baitang. Mas matangkad at mas payat si Judy kaysa kay Eliza. Di-hamak na masinop naman si Eliza kaysa kay Judy. Di-gaanong ngumingiti si Judy sa mga kaklase niya, kaya palagi siyang pinapayuhan ni Eliza na maging palakaibigan.	Balikan ang aralin sa Pang-uri. Ang kahulugan at kaantasan (Lantay, Pahambing, Pasukdol)

	Sa kabila ng kaibahan ng kanilang ugali, ay nanatiling matatag ang pagkakaibigan ng dalawa. Lagi silang handang dumamay sa isa't isa sa anumang problemang dumarating. Magkasingtapang nilang hinahaharap ang anomang situwasyon. Naniniwala silang dalawa na mas masaya ang buhay kung may kaibigang tunay. Kaya't patuloy ang pananalig nila sa Poong Maykapal, na Siyang pinakamakapangyarihan sa lahat. Gabay na mga tanong: 1. Sino ang matalik na magkaibigan? 2. Anong mga katangian ang taglay ng magkaibigan? 3. Mayroon ka rin bang kaibigan? Paano mo siya pinapayuhan? 4. Bakit mahalagang magkasundo ang magkakaibigan? 5. Sa paanong paraan mo hinaharap ang mga	
--	---	--

	pagsubok na iyong nararanasan? 2. Pidbak (Opsiyonal) TALA-PANG-URI: Balikan at basahing muli ang tekstong <i>Ang Magkaibigang Judy at Eliza</i>. Itala ang mga pang-uring pahambing na ginamit dito.	
	Pang-uri (Pahambing)	
B. Paglalahad ng Layunin	1. Paglinang sa Kahalagahan sa Pagkatuto sa Aralin PHOTOESSAY: Gamit ang sumusunod na larawan, bumuo ng isang kuwentong nagsasalaysay o naglalahad.	Tiyaking nagagamit ang angkop na diksiyon sa pagpapahayag ayon sa layon (magsalaysay o maglahad)

© UNLEASH

b

<https://www.freepik.com/free-photos-vectors/baby-cup-art>
<https://i0.wp.com/www.jacobsfountain.com/wp-content/uploads/2015/03/Article-22-Conjugal-Spendin-g1.jpg>
<https://www.pinterest.ph/pin/794463190531223125/>

Openyun: Batay sa mga ibinahaging kuwento, ilahad ang pagkakaiba

Susi sa Pagwawasto:

1. tago
2. tapat
3. gumagawa
4. nangibabaw
5. paglusob

ng pagsasalaysay at paglalahad.

**2. Paghawan ng
Bokabolaryo sa
Nilalaman ng Aralin**

TALAS-SALITA: Punan ng wastong letra upang mabuo ang kahulugan ng salitang initiman at may salungguhit.

Gamitin ito sa makabuluhang pangungusap.

1. Sa isang liblib na nayon napadpad ang pamilya Ortiz.

2. Nagdasal nang taimtim ang mag-asawa.

3. Isang taong may malalaking pakpak, mahahaba ang mga kuko, may matutulis na pangil, at pulang-pula ang dalawang mata ang

	siyang <u>lumilikha</u> ng ingay tuwing gabi. 4. Labis na takot ang <u>namayani</u> sa dibdib ng mag-asawang Karyo at Selya. 5. Matapos magpasalamat kay Aling Mameng ay nagmamadali silang umuwi at naghanda para sa <u>pagsalakay</u> muli nang nasabing nilalang. 	
C. Paglinang at Pagpapalalim	IKALAWANG ARAW Kaugnay na Paksa 1: Akdang Naratibo (Kuwentong Kababalaghan) 1. Pagproseso ng Pag-unawa Tekstong naratibo	Pagtalakay sa Tekstong Naratibo at Kuwentong Kababalaghan.

	- pagsasalaysay o pagkukuwento ng mga pangyayari sa isang tao o mga tauhan, nangyari sa isang lugar at panahon o sa isang tagpuan, nang may maayos na pagkakasunod-sunod mula simula hanggang katapusan. Pangunahing layunin ng ganitong uri ng teksto ang makapagsalaysay ng mga pangyayaring nakapagbibigay aliw o nakapagpapanatili ng interes. Gayundin naman, ang naratibo ay nakapagtuturo ng kabutihang-asal, mahahalagang aral, at mga pagpapahalagang pangkatauhan tulad ng kahalagahan ng pagiging mabuti at tapat, na ang kasamaan ay hindi nagtatagumpay laban sa kabutihan, ang kasipagan at pagtitiyaga ay nagdudulot ng tagumpay, at iba pa. Ang mga mambabasa ay direktang isinasama	Sa pagbabasa ng mga mag-aaral sa kuwento, tiyaking nagagamit ang angkop na diksiyon sa pagpapahayag ayon sa layon (magsalaysay at maglahad)
--	---	--

	ng manunulat sa isang tekstong naratibo at nagiging saksi sa mga pangyayaring kaniyang isinasalaysay. May iba't ibang uri ng naratibo tulad ng maikling kuwento, nobela, kuwentong-bayan, mitolohiya, alamat, tulang pasalaysay tulad ng epiko, dula, mga kuwento ng kababalaghan, anekdota, parabula, science fiction, at iba pa. Iba't ibang uri ito subalit may iisang pagkakapareho: ang bawat isa'y nagkukuwento. Kuwentong kababalaghan - pinag-uusapan ang mga salaysaying hindi kapanipaniwala. KUWENTO-BASA: Basahin ang isang halimbawa ng kuwentong kababalaghang pinamagatang Ingay sa Bubong ni Dr. Andilaine	
--	---	--

R. Tajanlangit,
pagkatapos ay sagutin
ang mga tanong na
kaugnay sa kuwento.

Ingay sa Bubong

ni: Andilaine R.
Tajanlangit

Sa isang liblib na
nayon, napadpad ang
pamilya Ortiz. Galing
sila sa malayong
lalawigan at naisipang
lumipat ng ibang lugar.
Apat ang anak ng
mag-asawang Karyo at
Selya, sina Domeng,
Ben, Katya, at Susie.
Walong buwang buntis
si Selya sa panlimang
anak nila ni karyo.

Isang gabi habang
mahimbing na
natutulog ang
mag-anak,
naalimpungatan si
Selya nang may marinig
siya sa bandang
bubungan nila na
parang mga pakpak na
pumapagaspas.
Dali-dali niyang ginising
si Karyo. “Karyo, Karyo,
gumising ka dali,
parang may kung ano

	sa ibabaw ng bubong natin.” Gising ni Selya kay Karyo. Pupungas-pungas pang bumangon si Karyo at pinakinggan ang ingay. Takot na takot ang mag-asawa at hindi na muna ginising ang mga anak na mahimbing ang pagkakatulog. Nagsindi ng kandila si Selya sa altar at nagdasal silang mag-asawa nang taimtim at napagdesisyunang huwag lumabas ng bahay. Unti-unti namang humina ang ingay hanggang sa tumahimik nang muli ang paligid. Hindi na nakatulog muli ang mag-asawa hanggang mag-umaga. Kinabukasan ay nagtanong sa mga kapitbahay ang mag-asawa kung mayroon din ba silang narinig na ingay kagabi. “Naku, bago kasi kayo rito sa lugar namin, kaya hindi ninyo alam ang usap-usapan dito.”	Susi sa Pagwawasto: 1. <i>Vase</i>/ dalawang mukha 2. Puno/ Leon 3. Sirena/ salitang <i>love</i> 4. Batang babae/ Matandang babae 5. Sanggol/Puno/Mag-asawa
--	--	---

Sagot nang
napagtanungan nilang
si Aling Mameng. “Ano
po bang mayroon dito
sa lugar ninyo,
natatakot po ako’t sa
isang buwan ay
kabuwanan ko na.”
nahihintakutang turan
ni Selya. “Ayon sa ilang
mga nakakita, isang
taong may malalaking
pakpak, mahahaba ang
mga kuko, may
matutulis na pangil, at
pulang-pula ang
dalawang mata ang
siyang lumilikha ng
ingay tuwing gabi, at
ang pinupuntirya ay
ang mga bago dito sa
lugar lalo’t higit ang
mga buntis.” Kuwento
ni Aling Mameng.

Labis na takot ang
namayani sa dibdib ng
mag-asawang Karyo at
Selya. Matapos
magpasalamat kay
Aling Mameng ay
nagmamadali silang
umuwi at naghanda
para sa pagsalakay
mulí nang nasabing
nilalang.

	Gabay na tanong: 1. Sino ang mga tauhan sa kuwento? 2. Anong narinig nilang lumilikha ng ingay sa bubong? 3. Gaano katotoong mayroong ganoong uri ng nilalang? Patunayan. 4. Sa iyong palagay, tama ba ang ginawa ng mag-asawa na umuwi at maghanda? 5. Kung kayo ang nasa kuwento, ano ang gagawin ninyo? 2. Pinatnubayang Pagsasanay A. BIGAY-PAMAGAT: Basahin ang isang kuwentong kababalaghan ni Dr. Andilaine R. Tajanlangit. Bigyan ito ng angkop na pamagat. _____ _____ _____ Noong unang panahon, sa Baryo Maligalig, ay may isang babaeng dayo na lubhang kinatatakutan ng mamamayan doon.	
--	---	--

Mula kasi nang dumating ang nasabing babae ay sunod-sunod nang nawawala ang mga bata sa kanilang lugar. Siya si Melba. Mahaba ang kaniyang buhok na halos sumayad na sa lupa. Lagi siyang nakasuot ng itim na damit at mahabang palda na umaabot hanggang sakong. Lagi itong nakayuko kapag nakakasalubong ng sinoman sa daan.

Isang hapon, habang naghihintay si Aling Nena sa paglabas sa paaralan ng kanyang anak na si Nonoy ay may narinig siyang komosyon sa hindi kalayuan. “Ang anak ko! Ibalik mo ang anak ko!” Ang palahaw ni Aling Berta. Nagmamadaling lumapit si Aling Nena upang malaman kung ano ang nangyari sa anak ng kanyang kumareng Berta. “Anong nangyari Mareng Berta? Anong

nangyari sa inaanak kong si Betty?” Agad na tanong ni Aling Nena. “Kitang-kita ko si Melba, kinaladkad niya at isinakay sa putting sasakyan si Betty ko. Hinabol ko sila pero hindi ko na sila naabutan. Ang anak ko, ang kaawa-awang anak ko!” Ang humahagulgol na sagot ni Aling Berta. Walang masabi si Aling Nena para maibsan ang sakit na nararamdaman ng kanyang kumare sa mga sandaling iyon. Tanging mahigit na yakap lamang sa kanyang kumare ang kanyang nagawa.

Mula noon ay hindi na nagpakita sa kanilang lugar si Melba. Lumipas ang dalawang araw at may balitang natanggap ang mamamayan ng Baryo Maligalig na may mga bangkay na natagpuan sa may tabi ng ilog. Nagpunta ang magkumareng Berta at Nena sa sinasabing lugar. “Betty ko, anak

ko!” Agad na pumalahaw ng iyak si Aling Berta nang makilala niyang anak niya ang isa sa mga bangkay na naroon. Lubhang kalunos-lunos ang sinapit ng mga biktima. Lahat sila ay wakwak ang tiyan at wala ng mga lamang-loob.

Halos masiraan ng bait si Aling Berta sa nangyari sa kaniyang anak na si Betty. Nakalulunos pakinggan ang mga palahaw ng pagdadalamhati ng magulang ng mga batang biktima. Nakipag-ugnayan ang lokal na pamahalaan sa kapulisan at sa *media* upang mabigyang babala ang lahat sa nangyari sa kanilang lugar. Mula noon ay mas naging maingat na ang magulang sa kanilang mga anak. Maging ang kanilang lokal na pamahalaan ay pinaigting ang seguridad sa bawat mamamayan.

	Naniniwala silang hindi na mauulit ang ganoong pangyayari basta't laging handa. Gabay na mga Tanong: 1. Sino ang mga tauhan sa kuwentong binasa? 2. Anong suliranin ang namayani sa kuwento? 3. Paano sinolosyunan ang nasabing suliranin? 4. Tama ba ang ginawa ng lokal na pamahalaan nila na makipag-ugnayan sa kapulisan at sa <i>media</i>? 5. Kung ikaw ang tauhan sa kuwento, anong gagawin mo? B. Ano ang <i>Multimedia</i>? <i>Multimedia</i> - ay simpleng maramihang anyo ng <i>media</i> na pinagsama-sama. Ano ang mga elemento ng multimedia presentation? 1. <i>text</i> 2. <i>graphics</i> 3. larawan 4. tunog	
--	---	--

5. *animation*
6. *video*
7. *interactivities*

Ang *multimedia presentation* ay isang *stand alone* na presentasyon na kinabibilangan ng impormasyong ipinakita sa mga *slide, video, o digital* na representasyon at may kasamang tunog na maaaring isang salaysay, musika o *sound effect*.

PILI-PIC-KNOW:

Pagmasdang Mabuti ang mga larawan at isulat sa kwaderno kung ano ang nakikita sa bawat larawan.

1.

Susi sa Pagwawasto:

1. C
2. D
3. A
4. E
5. B

2.

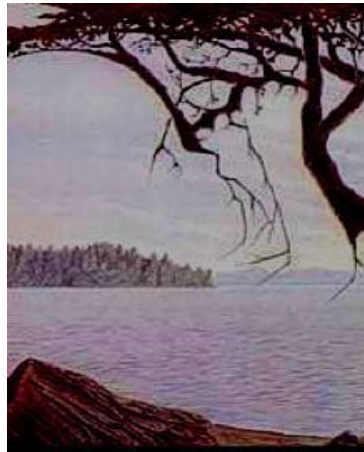
3.

4.

5.

<https://www.businessinsider.com/optical-illusion-quiz-2018-8>
<https://www.opticalillusionsportal.com/26-interesting-hidden-illusion/>
<https://in.pinterest.com/pin/garden--203084264416288877/>

	3. Paglalapat at Pag-uugnay A. Pangkatang Gawain: Hatiin ang klase sa dalawang pangkat ISKIT MO! SHOW MO!: Bawat pangkat ay bubuo ng iskit na sumasalamin sa paniniwala ng mga Pilipino batay sa sumusunod na mga sitwasyon: Unang Pangkat: Namatayan ka ng mahal sa buhay. Ikalawang Pangkat: Lumipat ang inyong pamilya sa bago ninyong bahay. Pamantayan sa Pagmamarka ng Iskit <table><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Teamwork/Partisipasyon</td><td></td></tr></table>			Teamwork/Partisipasyon		
Teamwork/Partisipasyon						

**Angkop na
Diksiyon sa
pagpapahayag**

**Pagkakatatugma
sa Tema**

B. **PICSPLAIN:**
Ipaliwanag ang
mensaheng nais
iparating ng
larawan.

IKATLONG ARAW

**Kaugnay na Paksa 2:
Pang-abay na
Panang-ayon**

**1. Pagproseso ng
Pag-unawa
A. Pang-abay**

	- bahagi ng pananalitang nagbibigay-turing sa pandiwa, pang-uri o kapwa pang-abay. - ang pang-abay at pang-uri ay kapwa mga salitang naglalarawan. - ang pang-uri ay naglalarawan ng mga pangngalan at panghalip samantalang ang pang-abay ay naglalarawan hindi lamang ng mga pandiwa gayundin sa mga pang-uri at kapwa nito pang-abay. Mga Uri ng Pang-abay: Pamanahon - ang pang-abay kapag nagsasaad ng panahong ikinaganap ng bagay o gawaing sinasabi ng pandiwa. Halimbawa: <u>Tuwing gabi</u> ay nagbabasa kami ng asawa ko ng Bibliya. Panlunan - ang pang-abay kapag nagsasaad ng lunan o	
--	--	--

	pook na pinangyarihan ng kilos. Halimbawa: Itinuturo <u>sa paaralan</u> ang kagandahang-asal Pamaraan - ang pang-abay kapag nagsasaad ng paraan ng pagkakaganap ng kilos. Halimbawa: <u>Malinaw</u> magsalita ang aming guro. Panulad - ang pang-abay na nagsasaad ng paghahambing. Halimbawa: <u>Lalong</u> nauunawaan ang mga aralin kung pag-aaralan ito. Panggaano - ang pang-abay na nagsasaad ng dami, sukat o timbang. Halimbawa: <u>Hustong</u> sumunod tayo sa mga panuntunan ng paaralan. Pang-agam - ang pang-abay kapag nagsasaad ng pag-aalinlangan o	
--	---	--

	di-katiyakan. Tinatawag din itong pang-abay panubali. Halimbawa: <u>Siguro’y</u> magbabago na siya. Panang-ayon - ay pang-abay na nagsasaad ng pagpayag o pagsang-ayon. Halimbawa: <u>Totoong</u> mahirap mag-aral. Pananggi - ay pang-abay na nagsasaad ng pagtangi, di-pagtanggap o pagbabawal. Halimbawa: <u>Hindi</u> bumabagsak ang batang masipag. Panunuran - ay pang-abay na nagsasaad ng pagkakasunod-sunod Halimbawa: <u>Kahuli-hulihang</u> tinawag ng guro ang batang walang takda. Pamitagan - ay pang-abay na nagpapahayag ng paggalang.	
--	--	--

	Halimbawa: Opo, tapos na po ang gawain ko. Panuring - ay pang-abay na nagpapahayag ng pagtanaw ng utang na loob. Halimbawa: <u>Maraming salamat</u> at tinulungan mo ako. Ang pang-abay na panang-ayon ay isang uri ng pang-abay na nagsasaad ng pagsang-ayon sa salitang kilos (pandiwa), pang-uri, o sa kapwa pang-abay sa pangungusap. Ginagamit ito upang sumang-ayon o tanggapin ang sinasabi ng kausap. Ito ay ginagamitan ng mga panandang oo, opo, tunay, sadya, talaga, siyempre, sige, tiyak, walang duda, at sigurado. Narito ang mga halimbawa ng pang-abay na	
--	---	--

	panang-ayon sa pangungusap. 1. <u>Siguradong</u> galit na naman si nanay dahil ginabi ako sa pag-uwi. 2. Sa paghina ng ekonomiya ay <u>tiyak</u> na maraming mawawalan ng trabaho. 3. <u>Tunay</u> na mahusay umawit si Celia. 4. <u>Oo</u>, magaling na doktor ang kaibigan ko. 5. <u>Talagang</u> mapaparami ka ng kain kapag sinigang ang ulam. B. Denotasyon at Konotasyon Denotasyon - tumutukoy sa pormal at literal na kahulugan ng isang salita. - ito ang pangunahing kahulugan na matatagpuan sa diksyunaryo. - ito ay ang paglalarawan o pagsasaad ng isang bagay nang direkta at walang ibang kahulugan o implikasyon.	
--	--	--

	- ito ay masistemang pagtukoy ng isang salita sa kanyang orihinal na kahulugan. Halimbawa: ang salitang “rosas” ay tumutukoy sa isang uri ng halaman na may mga bulaklak na kulay pula o iba pang kulay. Konotasyon - tumutukoy sa mga dagdag na kahulugan o implikasyon ng isang salita. - ito ay ang mga emosyonal, sosyal, o kultural na konsepto na nauugnay sa isang salita. - ito ay nagbibigay ng iba’t ibang pag-unawa at interpretasyon batay sa konteksto ng paggamit nito. Halimbawa: ang salitang “rosas” ay maaaring magdulot ng konotasyon ng pag-ibig, romantikong relasyon, o pagmamahal.	
--	---	--

	Halimbawa ng Denotasyon at Konotasyon Narito ang ilang halimbawa upang mas maunawaan ang pagkakaiba ng denotasyon at konotasyon: Salitang “Araw” Denotasyon: Isang bituing pinalilibutan ng mga planeta na nagbibigay ilaw sa mundo. Konotasyon: liwanag, o positibong pag-asa. Salitang “Sisiw” Denotasyon: Isang uri ng manok na nasa unang yugto ng buhay. Konotasyon: pagiging mahina, madali, at kabataan. Salitang “Tahanan” Denotasyon: Isang lugar kung saan nakatira ang isang tao o pamilya. Konotasyon: punong-puno ng pagmamahal, kaligtasan, at pagkakaisa. 2. Pinatnubayang Pagsasanay	
--	--	--

A. BIGKAS-TULA:

Pagbasa ng isang
tulang pinamagatang
Pilipino Ako ni Dr.
Andilaine R.
Tajanlangit.

Pilipino Ako

ni: Andilaine R.
Tajanlangit

Pagiging Pilipino'y
nararapat lamang
ipagmalaki,
Tunay na may
malasakit at hindi
makasarili;
Handang tumulong sa
kapwa anomang
sandali,
Talagang dumaramay at
kumakandili.

Maraming
pagkakataong ating
nasaksihan,
Sa mga unos at
trahedyang ating
naranasan;
Sa pandemya,
kalamidad o bagyong
dumaan,
Tiyak ang pagtulong sa
mga nangangailangan.

	Sadyang bahagi na ng ating kultura, Ang pagdadamay sa bawat isa; Walang dudang sasaklolo kapag nagkaaberya, Kahit nga kung minsa'y sila itong kinakapos na. Ganyan ang mga Pilipino, hindi mapag-imbot, Sa tahana'y nag-uumapaw ang pagmamahalang lubos; Kaya naman kitang-kita sa bawat salita at kilos, At ang sentro ng ating buhay ay ang Panginoong Diyos. Gabay na mga tanong: 1. Anong katangian ng mga Pilipino ang nabanggit sa tula? 2. Mula sa tula, paano ipinamamalas ang katangiang ito ng mga Pilipino? 3. Dapat nga bang ipagmalaki ang pagiging Pilipino? Patunayan. 4. Bilang isang mag-aaral, paano mo ipinakikita ang magagandang	
--	--	--

dumating ang nasabing babae ay sunod-sunod nang nawawala ang mga bata sa kanilang lugar. Siya si Melba. Mahaba ang kaniyang buhok na halos sumayad na sa lupa. Lagi siyang nakasuot ng itim na damit at mahabang palda na umaabot hanggang sakong. Lagi itong nakayuko kapag nakakasalubong ng sinoman sa daan.

Isang hapon, habang naghihintay si Aling Nena sa paglabas sa paaralan ng kanyang anak na si Nonoy ay may narinig siyang komosyon sa hindi kalayuan. “Ang anak ko! Ibalik mo ang anak ko!” Ang palahaw ni Aling Berta. Nagmamadaling lumapit si Aling Nena upang malaman kung ano ang nangyari sa anak ng kanyang kumareng Berta. “Anong nangyari Mareng Berta? Anong nangyari sa inaanak

kong si Betty?” Agad na tanong ni Aling Nena. “Kitang-kita ko si Melba, kinaladkad niya at isinakay sa puting sasakyan si Betty ko. Hinabol ko sila pero hindi ko na sila naabutan. Ang anak ko, ang kaawa-awang anak ko!” Ang humahagulgol na sagot ni Aling Berta. Walang masabi si Aling Nena para maibsan ang sakit na nararamdaman ng kanyang kumare sa mga sandaling iyon. Tanging mahigit na yakap lamang sa kanyang kumare ang kanyang nagawa.

Mula noon ay hindi na nagpakita sa kanilang lugar si Melba. Lumipas ang dalawang araw at may balitang natanggap ang mamamayan ng Baryo Maligalig na may mga bangkay na natagpuan sa may tabi ng ilog. Nagpunta ang magkumareng Berta at Nena sa sinasabing lugar. “Betty ko, anak ko!” Agad na

	pumalahaw ng iyak si Aling Berta nang makilala niyang anak niya ang isa sa mga bangkay na naroon. Lubhang kalunos-lunos ang sinapit ng mga biktima. Lahat sila ay wakwak ang tiyan at wala ng mga lamang-loob. Halos masiraan ng bait si Aling Berta sa nangyari sa kaniyang anak na si Betty. Nakalulunos pakinggan ang mga palahaw ng pagdadalamhati ng magulang ng mga batang biktima. Nakipag-ugnayan ang lokal na pamahalaan sa kapulisan at sa <i>media</i> upang mabigyang babala ang lahat sa nangyari sa kanilang lugar. Mula noon ay mas naging maingat na ang magulang sa kanilang mga anak. Maging ang kanilang lokal na pamahalaan ay pinaigting ang seguridad sa bawat mamamayan. Naniniwala silang hindi	
--	--	--

na mauulit ang
ganoong pangyayari
basta't sila ay laging
handa.

B. KaTALAngian:

Magtala ng mga
katangiang
taglay ng isang
kuwentong
kababalaghan

IV. EBALWAYSON NG PAGKATUTO: PAGTATAYA AT PAGNINILAY		MGA TALA SA GURO
A. Pagtataya	Pagsusulit A. Panuto: Ibigay ang konotasyon at denotasyong kahulugan ng sumusunod na mga salita. 1. bola Denotasyon: _____ Konotasyon: _____ 2. kawayan Denotasyon: _____ Konotasyon: _____ 3. Gintong kutsara Denotasyon: _____ Konotasyon: _____ 4. Itim Denotasyon: _____ Konotasyon: _____ 5. Nagpantay ang paa Denotasyon: _____ Konotasyon: _____ B. Panuto: isulat sa patlang ang wastong sagot. ___ 1. Pagsasalaysay o pagkukuwento ng mga pangyayari sa isang tao o mga tauhan, nangyari sa isang lugar at panahon o sa isang tagpuan, nang may maayos na pagkakasunod-sunod mula simula hanggang katapusan. A. impormatibo B. naratibo C. persweysib ___ 2. Bahagi ng pananalitang nagbibigay-turing sa pandiwa, pang-uri o kapwa nito. A. pang-abay B. panghalip C. pangngalan ___ 3. Isang uri ng pang-abay na nagsasaad ng pagsang-ayon sa pandiwa, pang-uri, o sa kapwa pang-abay sa pangungusap. A. pamanahon B. pamaraan C. panang-ayon ___ 4. Tumutukoy sa pormal at literal na kahulugan ng isang salita. A. denotasyon B. konotasyon C. multimedia ___ 5. Tumutukoy sa mga dagdag na kahulugan o implikasyon ng isang salita. A. denotasyon B. konotasyon C. multimedia	Susi sa Pagwawasto: A. 1. D- laruang hugis bilog K- matamis na dila 2. D- uri ng damo K- Matayog 3. D- uri ng kutsara K- Mayamang angkan 4. D- Uri ng kulay K- kamatayan 5. D- ayos ang tayo K- patay na B. 1. B 2. A 3. C 4. A 5. B

B. Pagbuo ng Anotasyon Ang bahaging ito ay oportunidad ng guro na maitala ang mga mahalagang obserbasyon kaugnay ng naging pagtuturo. Dito idodokumento ang naging karanasan mula sa namasdang ginamit na estratehiya, kagamitang panturo, pakikisangkot ng mga mag-aaral, at iba pa. maaaring tala rin ang bahaging ito sa dapat maisagawa o maipagpatuloy sa susunod na pagtuturo. Maaaring bigyan ng gabay ang guro sa kung anong bahagi o aspeto ng aralin ang bibigyang pansin para sa mga tala.	Itala ang naobserhan sa pagtuturo sa alinmang sumusunod na bahagi.	Epektibong Pamamaraan	Problemang Naranasan at Iba pang Usapin	
	Estratehiya			
	Kagamitan			
	Pakikilahok ng mga Mag-aaral			
	At iba pa			

	C. Pagninilay	Gabay sa Pagninilay:		
Inihanda ni: Andilaine R. Tajanlangit	Ang bahaging ito ay patnubay sa guro para sa pagninilay. Ang mga maitatala sa bahaging ito ay input para sa gawain sa LAC na maaaring maging sentro ang pagbabahagi ng mga magagandang gawain, pagtalakay sa mga naging isyu at problema sa pagtuturo, at ang inaasahang mga hamon. Ang mga gabay na tanong ay maaring mailagay sa bahaging ito.	<u>Prinsipyo sa pagtuturo</u>	Sinuri ni: Mercy B. Abuloc	
Institusyon: DepEd - Valenzuela (Malinta NHS)		Anong prinsipyo at paniniwala ang naging bahagi ng ginawa sa aralin? Bakit dapat ituro ang aralin sa paraang aking ginawa?	Institusyon: Philippine Normal University - Mindano	
	Ilang halimbawang tanong ang makikita sa pangalawang hanay.	▪ <u>Mag-aaral</u> Anong gampanin ng mga mag-aaral sa aralin? Ano at paano natuto ang mga mag-aaral? ▪ <u>Pagtanaw sa Inaasahan</u> Ano ang aking nagawang kakaiba? Ano ang maaari kong pang gawin sa susunod?		